

VISMIJN PERIKELEN IN 1751

door Jan COOPMAN

Op 30 november 1751 geven Jacob MABESOONE, Jacob WASSENBERGHE en Jacob DUDAL alle drie stuurlieden op visserssloepen, voor notaris BLONDEEL een rechtzetting over een schriftelijke verklaring door hen ondertekend, maar opgesteld door Sieur Joos VAN ISEGHEM "collec-teur van de mynne", en medeëigenaar van zes sloepen, en waarin zou staan dat zij geen klachten hebben over de vismijn. Nu verklaren zij onder eed dat VAN ISEGHEM van hen niets anders gevraagd heeft dan een getuigenis van zijn goed gedrag, met de vermelding dat hij hen betaald heeft voor hun verkochte vis. In die zin had hij de tekst voorgelezen maar verzweeg daarbij dat ze nog meer bevatte. Zij zouden anders zeker geweigerd hebben hun handteken te plaatsen, omdat 5 % die VAN ISEGHEM doet betalen voor de verkoop van vis langs de vismijn om, een onrechtvaardige last is, en Oostende de enige haven is die de vissers verplicht hun vangst op die manier te verkopen, tot groot nadeel van henzelf en van de eigenaars van hun sloepen.

Op dezelfde dag komen de stuurlied Thomas DE ROO en Erbald WASSENBERGHE getuigen hoedat "Duymkercke", Nieuwpoort en Blankenberge over geen vismijn beschikken en hun vissers in volle vrijheid hun vis afslaan en verkopen. De 5 % heffing op de verkoop door de mijnmeester is er de schuld van dat de eigenaars niet kunnen leven van de opbrengst van hun sloepen en er verschillende de visvangst verlaten hebben daar waar zij in geval van winst, in het bedrijf zouden gebleven zijn en grote sloepen hebben gebouwd om in de Noord te varen. De huidige schuiten hebben geen dek en zijn te klein. Zij zijn verder van mening dat indien onze vissers gelijkgesteld werden met die van de andere 3 havens er niets zekerder is "ofte daer sal haest binnen dese stadt eene capitaele visscherie van groote sloepen aanghequickt worden" - want de 5 % die de eerste winst is voor de eigenaars, zal hen aansporen om visserssloepen te doen bouwen. Daardaar zullen veel arme mensen uit de nood geholpen worden die nu, bij gebrek aan mogelijkheden, hun kost niet kunnen verdienen met het breien van netten en door het verlenen van andere diensten.

Op de 2de december verklaren dhr. Frans Jozef KEMPE oud-schepen, Sieurs Jan DE ROO, Pieter LOHR en Jozef GYSELINCK, allen poorters te Oostende, dat zij eigenaars geweest zijn van verschillende schuiten en dat zij de visserij met aanzienlijk verlies moeten stopzetten. Zij schrijven dit toe aan het feit dat de vissers niet vrij zijn om zelf hun vangst te verkopen. Een tweede groep eigenaars bestaande uit dhrn. Jan Baptist CRYTSAERT en Jacob FLANDRIN, Srs Jacob SNICK, Pieter TERMOTE, de afwezige Jan DUNYNCK vervangen door zijn echtgenote Adriane MOLY, Hendrik TROMPERT, Frans BEDET en Joris PILAEIS, verklaart dat zij nog steeds schuiten in de vaart hebben doch wegens de aangehaalde redenen geen winst kunnen maken. Daarom zullen zij ook de visvangst moeten verlaten tenzij de vissers dezelfde vrijheid en voorrechten krijgen als in de andere drie steden. Het is nl. een uiterste noodzaak voor de welvaart van de stad en om de armen een broodwinning te bezorgen, dat de vissers vrijgesteld worden van de vismijn om zelf hun vangst op de kaai te mogen afslaan en verkopen.

Alles lijkt er op te wijzen dat Joos VAN ISEGHEM betrokken was in

een proces wegens het invoeren van de visverkoop via de vismijn gekoppeld aan een heffing op de verkoop.

Bron : R.A.B. Oud notariaat 826 (Blondeel) akten 89, 90 en 95.

"THE OSTEND MANIFESTO" (oktober 1854)

door Luc FRANÇOIS

Op 9 oktober 1854 kwamen drie Amerikaanse ambassadeurs voor geheim overleg bijeen te Oostende. Ze waren alledrie op post bij Europese regeringen : Pierre SOULÉ te Madrid; James BUCHANAN te Londen en John MASON te Parijs. Op 12 oktober 1854 reisde het trio door naar Aken : het hoopte daar meer privacy te vinden en vooral wilde het de internationale pers ontlopen. Zes dagen later resulteerde hun overleg in een "geheim" document aan de Amerikaanse regering, hun opdrachtgever. Nog voor het document Washington bereikte stonden de voornaamste passages reeds in de Amerikaanse en Europese pers. Het Amerikaans ministerie van Buitenlandse Zaken zag zich verplicht zich van het document te distancieren. De nota, die ten onrechte de naam van "The Ostend Manifesto" meekreeg, bleef dus zonder gevolg, maar bracht wel de naam van Oostende in heel wat studies over internationale politiek van de negentiende eeuw. Veel minder bekend is echter het lokale luik van deze anekdote, dat ik aan de lezers van "De Plate" wil voorleggen. Waarom kozen de Amerikanen Oostende uit als onderhandelingsplaats ? Waren ze door een lokale personaliteit naar hier uitgenodigd ? Waar logeerden en vergaderden ze ? Zijn er in de Oostendse pers sporen van dit kortstondig diplomatiek overleg overgebleven ? Kwamen de ambassadeurs in contact met het stadsbestuur ?

De hiernavolgende paragrafen plaatsen "The Ostend Manifesto" in een ruimer, internationaal kader.

Sedert hun onafhankelijkheid hebben de Verenigde Staten van Amerika steeds een buitengewone interesse aan de dag gelegd voor het centrale gedeelte van het Amerikaanse continent. Meer bepaald ten aanzien van Cuba waren heel wat politici van oordeel dat dit eiland "the Key to the Continent" vormde en dat het om geopolitieke redenen beter was dat het deel zou uitmaken van de Verenigde Staten zelf.

Cuba, dat Spaans bezit was bij het begin van de 19e eeuw, werd ook door Frankrijk en Groot-Brittannië begerig bekeken. De Britse interesse voor het eiland was in 1823 de directe aanleiding tot het afkondigen van de Monroe-doctrine ("Amerika voor de Amerikanen") en de Verenigde Staten duldden voorlopig nog wel de Spaanse aanwezigheid, maar wensten zeker geen soevereiniteitsoverdracht naar een ander Europees land.

De Amerikaanse interesse nam nog toe als gevolg van het interne conflict tussen Noord en Zuid over de slavernij. Indien het Noorderlijke anti-slavernij standpunt het mocht halen in de V.S.A., dan leek Cuba voor het Zuiden een ideale plaats voor één of twee slavenstaten. Door snelle annexatie kon het Zuiden wellicht ook verhinderen dat Spanje plots zou besluiten de Cubaanse slaven de vrijheid te schenken.

In 1853 kwam de democratische president PIERCE aan de macht in Washington. Onder Zuiderse druk maakte hij van de annexatie van Cuba een prioriteit en hij zond de flamboyante senator uit Louisiana,